

legal alliance

ՉԵՍԱՓ 2010

**«Չեսափի անվան միջազգային
իրավունքի դատախազ մրցույթ»**

Երևան 2010

Բովանդակություն

Նախաբան 3

Մրցույթին մասնակցության կարգը 5

Քանի՞ փուլերից է բաղկացած մրցույթը 5

Մրցանակներ 6

Մրցույթի անցկացման կարգն ու կանոնները 8

Ովքե՞ր կարող են մասնակցել մրցույթին 8

Մրցույթի մասնակցության հայտ 9

Նյութերի փաթեթներ 10

Գրավոր մրցափուլ: Հայցադիմումների կազմման կանոններ 11

Մրցույթի դատավորները 13

Դատավորների օգնականներ և հաշվողներ 14

Բանավոր մրցափուլ 15

Թիմերի ստացած միավորները 16

Միջազգային մրցափուլը

«2010թ. Ֆ. Չեսսպի անվան միջազգային իրավունքի դատախաղ» մրցույթը Հայաստանում: 18

Մրցույթի պատմությունը Հայաստանում: 22

ՄՐՑՈՒՅԹԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ՄՐՑԱՓՈՒԼԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉՆԵՐԸ

«Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիա»
 հասարակական կազմակերպություն 24

Հայաստանի իրավաբանական հիմնադրամ 26

«ԼԻԳԼ ԸԼԱՅԸՆՍ» իրավաբանական ընկերություն 26

«2010 Ֆ. Չեսսպի անվան միջազգային իրավունքի դատախաղ» մրցույթի հայաստանյան մրցափուլի աջակիցները 27

ԿՈՆՏԱԿՏՆԵՐ 29

Վերջաբան 30

Նախաբան

Չեսսպի մրցույթն առաջին անգամ կայացել է Հարվարդի համալսարանում 1960թ.-ի մայիսի 8-ին, երբ մի խումբ ուսանողներ տարբեր մրցութային միջոցառումների միջոցով նպատակադրվել էին զարգացնել կրթությունը միջազգային իրավունքի բնագավառում: Միջազգային իրավունքին նվիրված Չեսսպի անվան մրցույթն ամբողջ աշխարհում անց է կացվում դատախաղի տեսքով: Չեսսպի առաջին մրցաշրջանը կոչվում էր «Միջազգային իրավունքի դատախաղ» և կազմված էր բացառապես Հարվարդի համալսարանի ուսանողներից: Բանավիճում էին երկու ամերիկացի և երկու օտարազգի իրավաբան ուսանողներ՝ Նոր Ձեւանդիայից ու Կանադայից:

Առաջին միջհամալսարանական մրցաշրջանը կայացել է Կոլումբիայի համալսարանում 1961թ.-ին: Ավելի ուշ մրցույթը վերանվանվեց ի պատիվ **Միջազգային արդարադատության դատարանի դատավոր Ֆիլիպ Չեսսպիի** և հաջորդ երեք տարիների ընթացքում ընդլայնվելով՝ ընդգրկեց տասնյակ ամերիկյան իրավաբանական դպրոցներ:

1962թ.-ին Չեսսպի կազմակերպիչները հիմնեցին Միջազգային իրավունքի ուսանողական ընկերությունների ասոցիացիան (**Association of Student International Law Societies, ASILS**), որը կազմված էր միջազգային իրավաբանական միություններից և համալսարանների ներկայացուցիչներից: Չեսսպի մրցույթն արդեն համակարգվում էր ASILS-ի պատասխանատու ուսանողների կողմից: Հիմնադիր փաստաթղթերի համաձայն այս կառույցի անդամ ուսանողները համոզված էին, որ միջազգային իրավունքի սկզբունքները պետք է բազմակողմանի ուսումնասիրված և յուրացված լինեն և աշխատում էին խորացնել իրենց և իրենց ընկերների՝ միջազգային իրավունքի սկզբունքների, միջազգային կազմակերպությունների, տարբեր իրավական համակարգերի վերաբերյալ գիտելիքները: ASILS-ը և Չեսսպի մրցույթը հովանավորվում էին Միջազգային իրավունքի ամերիկյան ընկերության (**American Society of International Law, ASIL**) կողմից, և տարիներ շարունակ Չեսսպի կառավարիչը գործում էր ASIL-ի գործադիր գրասենյակում՝ Վաշինգտոնում: 1970թ.-ին «Հենրի Լյուս» հիմնադրամը դրամաշնորհ տրա-

մադրեց ASIL-ին՝ որպես մրցույթի կազմակերպման միջոց: Տասնյոթ տարի Ջեսսփի կառավարիչը հանդիսանում էր ASIL-ի աշխատակիցը, զբաղվում էր բացառապես մրցույթի կազմակերպմամբ և կոչվում էր Ջեսսփի ընկեր: 1987-ին, երբ մրցույթի շրջանակները բավականին լայն էին, ASILS-ը վերակառուցվեց Իրավաբան ուսանողների միջազգային ասոցիացիայի (**International Law Students Association, ILSA**): 1994թ.-ին կազմակերպությունը պաշտոնապես հաստատվեց որպես ոչ առևտրային բարեգործական կազմակերպություն՝ ինքնուրույն իրավաբանական մարմին: 2003թ.-ին ILSA-ի գրասենյակը Վաշինգթոնից տեղափոխվեց Չիկագո:

Ջեսսփի մրցույթի գոյությանը մեծապես նպաստեցին Ջեսսփի ընկերները (**Friends of the Jessup, FOJ**), որի կամավորները անսահման ջանքեր և ժամանակ են ներդրում մրցույթի կազմակերպման գործում:

Իրավաբան ուսանողների միջազգային ասոցիացիայի առաքելությունը միջազգային իրավունքի ուսումնասիրմանն ու յուրացմանը նպաստելն է: Այն մասնավորապես նպատակ ունի խրախուսել իրավաբան ուսանողների ու շահագրգիռ անձանց համագործակցությունը, մեծացնել տարբեր երկրների մշակույթների ու իրավական համակարգերի ուսումնասիրման հնարավորությունները: Այս երկակի առաքելության կրթության և համագործակցության, հաջողությունը կենսական մշակույթուն ունի աշխարհի խաղաղության ու շուկայական տնտեսության ապագայի համար: Իրավաբան ուսանողների միջազգային ասոցիացիան իր տարբեր ծրագրերի միջոցով աշխատում է այս նպատակների ուղղությամբ, և Ջեսսփի մրցույթը նրա ամենամեծ ծրագրերից է: Տարեցտարի մրցույթը ավելի ու ավելի շատ ուսանողների է գրավում աշխարհի շատ երկրներից:

Մրցույթին մասնակցության կարգը

Մրցույթի Պաշտոնական կանոնների համաձայն մրցույթին մասնակցում են 2-5 իրավաբան ուսանողներից բաղկացած թիմեր, որոնք, ստանալով կազմակերպիչների կողմից մրցույթի թեման և անհրաժեշտ փաստաթղթերը, հետազոտում և կազմում են հայցադիմումներ, որոնց հիման վրա բանավոր մրցափուլում ծավալվում է թիմերի բանավեճը: Մրցույթին մասնակից բոլոր երկրների համապատասխան գրասենյակները ամեն տարի ստանում են մրցույթի գլխավոր կազմակերպիչ Իրավաբան ուսանողների միջազգային ասոցիացիայի (ILSA) կողմից մշակված երևակայական դատական գործը: Նշված դատական գործին ժամոթանալուց հետո գրվում են հայցադիմումները՝ հիպոթետիկ գործի շուրջ՝ միջազգային իրավունքի բնագավառից: Օրինակ՝ Ջեսսփի առաջին թեման կոչվում էր «Կուբայի ագրարային ռեֆորմի մասին գործ», որը գրվել էր այն ժամանակ Հարվարդի համալսարանի պրոֆեսորի օգնական, այնուհետև Միջազգային արդարադատության դատարանի նախագահ Ստեֆան Շվեբելի կողմից, իսկ «2010 Ֆ. Ջեսսփի անվան միջազգային իրավունքի դատախաղ» մրցույթի թեման վերաբերում էր ինքնորոշման իրավունքին և պետության տնտեսական ռեսուրսները պահպանելուն ուղղված միջոցառումների օրինակաճանությամբ:

Քանի՞ փուլերից է բաղկացած մրցույթը

Ջեսսփի մրցույթը բաղկացած է ազգային և միջազգային մրցափուլերից: Յուրաքանչյուր մրցափուլ անց է կացվում պաշտոնական կանոնների և հաստատված ժամանակացույցերի համաձայն երկու փուլով՝ գրավոր և բանավոր: Ազգային մրցափուլերի արդյունքում յուրաքանչյուր երկրի հաղթող թիմ իրավունք է ստանում մասնակցելու մրցույթի միջազգային մրցափուլին: Վերջինս ավանդաբար անց է կացվում ԱՄՆ մայրաքաղաք Վաշինգթոնում:

Մասնակից երկրներում նախօրոք անցկացվում են ազգային կամ տարածաշրջանային մրցափուլեր՝ որոշելու համար այն բուհը, որը կներկայացնի տվյալ երկիրը միջազգային մրցափուլում: Ազգային ու

տարածաշրջանային մրցափուլերն անց են կացվում ամեն տարվա դեկտեմբերից փետրվարն ընկած ժամանակահատվածում: Մրցույթի և՛ ազգային, և՛ միջազգային մրցափուլերում թիմերը, ներկայացնելով այս կամ այն նտացածին երկիրը, հանդես են գալիս ժյուրիի առջև՝ միջազգային դատարանի օրինակով, որն էլ գնահատում է թիմերին: Ազգային մրցափուլերում ընտրության հիմքում ընկած է հաղթանակներն ու պարտությունները գրառելը, որոնք պայմանավորված են գրավոր և բանավոր փուլերում թիմի վաստակած միավորներով:

Գրավոր մրցափուլում թիմի միավորները որոշվում են նրա ներկայացրած հայցադիմումի ստացած գնահատականներով, և այն կազմում է թիմի ընդհանուր միավորների 1/3-ը: Մնացած միավորները թիմը ստանում է բանավոր մրցափուլերում: Բանավոր մրցափուլերում թիմերի ստացած միավորները գումարվում են գրավոր մրցափուլի միավորներին և կազմում թիմի ընդհանուր միավորը:

Միջազգային փուլն ընդգրկում է տարբեր մրցափուլեր: Նախնական մրցափուլերի ընթացքում յուրաքանչյուր թիմ մրցում է չորս անգամ՝ երկու անգամ որպես հայցվոր և երկու անգամ որպես պատասխանող: Դրանց արդյունքում 16 լավագույն թիմերն անցնում են մրցույթի ընտրական մրցափուլեր: Ընտրական մրցափուլերում հաղթող ութ թիմերը մրցում են քառորդ եզրափակիչում, որից չորս թիմեր անցնում են կիսաեզրափակիչ: Ի վերջո երկու թիմերը հանդիպում են եզրափակիչում՝ Ջեսսափի աշխարհի գավաթի խաղարկության փուլում:

Մրցանակներ

Ջեսսափի մրցույթի աշխարհի Գավաթի խաղարկության ժամանակ տրամադրվում է երկու մրցանակ՝ հուշանվեր և **Ջեսսափի գավաթը**, որը հաղթող ճանաչված թիմի կողմից մեկ տարի պահվում է տվյալ բուհում: Ջեսսափի մրցույթի աշխարհի գավաթի խաղարկության հաղթողը պատասխանատվություն է կրում Ջեսսափի Գավաթի ապահովության համար այնքան ժամանակ, քանի դեռ այն գտնվում է իր տիրապետության ներքո, և պարտավորվում է նախքան հաջորդ տարվա միջազգային մրցափուլը Ջեսսափի գավաթը պատշաճ կարգով վերադարձնել գործադիր տնօրենին:

Ազգային և տարածաշրջանային մրցափուլերում լավագույնը ճանաչված հայցադիմումները մասնակցում են հայցադիմումների «**Հարդի Դիլլարդ» մրցանակի** մրցույթին (2009թ.-ին միջազգային մրցափուլում 33-ն ներկայացնող Երևանի պետական համալսարանի թիմն այս անվանակարգում արժանացել է 5-րդ մրցանակին): «Հարդի Դիլլարդ» մրցանակի խաղարկությունում լավագույնը ճանաչված հինգ հայցադիմումները մասնակցում են «**Ռիչարդ Բաքստեր» մրցանակի** մրցույթին: «**Ալոնա Է. Էվանս» մրցանակը** կիրառվում է մրցույթի հինգ լավագույն հայցադիմումների նկատմամբ (2009թ.-ին միջազգային մրցափուլում 33-ն ներկայացնող Երևանի պետական համալսարանի թիմն այս անվանակարգում արժանացել է 5-րդ մրցանակին):

Գոյություն ունի Բաքստերի 2 մրցանակ. առաջինը սահմանված է լավագույն հայցվորի հայցադիմումի համար, իսկ երկրորդը՝ լավագույն պատասխանողի հայցադիմումի համար: Մրցանակը շնորհվում է լավագույն հայցվոր և լավագույն պատասխանող հայցադիմումներ ներկայացրած թիմերին: Բաքստերի մրցանակին արժանացած հայցադիմումները տպագրվում են ILSA-ի «Միջազգային և համեմատական իրավունք» ամսաթերթի համապատասխան տարվա համարում: «Ջեսսափի Ոգի» մրցանակն առաջին անգամ ստեղծվել է 1996թ.-ին և նախատեսված է այն թիմի համար, որը Ջեսսափի մրցույթի ժամանակ լավագույն է դրսևորում Ջեսսափի ոգին, այն է՝ ընկերություն, գերազանց ուսումնական առաջընթաց, մրցակցություն և մրցակիցների արժանիքների ճանաչում: Մրցանակը տրվում է միջազգային մրցափուլի մասնակցիների ծայրերի մեծամասնությամբ կամ էլ ընտրվում է գործադիր տնօրենի կողմից՝ խորհրդակցելով թիմերի հետ: Մրցանակի հիմնական նպատակն է սահմանել չափորոշիչներ, որի շնորհիվ բոլոր մասնակիցները կծգտեն կառավարել իրենց գործունեությունը և մասնագիտական հմտությունները:

Մրցույթի միջազգային մրցափուլում բացի լավագույն հայցվորի և լավագույն պատասխանողի գրավոր աշխատանքներին տրամադրվող Բաքստերի մրցանակներից մրցանակներ են շնորհվում նաև առաջին տաս հորիզոնականը զբաղեցնող գրավոր աշխատանքներին:

Մրցույթի կազմակերպիչը կարող է յուրաքանչյուր մրցափուլում սահմանել տարբեր մրցանակներ, որոնց նպատակն առավելագույն միավորներ հավաքած թիմերին, լավագույն բանախոսին և հաջորդ մրցափուլեր անցած թիմերին խրախուսելն է:

Մրցույթի անցկացման կարգն ու կանոնները

«Ֆ. Չեսսփի անվան միջազգային իրավունքի դափսխաղ» մրցույթի անցկացման կարգը միևնույնն է մրցույթին մասնակցող բոլոր երկրներում: Մրցույթի կազմակերպման ու անցկացման ընդհանուր կարգը սահմանվում է մրցույթի պաշտոնական կանոններով, իսկ յուրաքանչյուր երկրի ազգային փուլի առանձնահատկությունները՝ ազգային կառավարչի կողմից՝ Պաշտոնական կանոնների հիման վրա կազմվող Պաշտոնական կանոնների ազգային հավելվածով:

Ազգային մրցափուլի սկիզբը հայտարարելուց առաջ մրցույթի ազգային կառավարիչը կազմում է Հայաստանի Հանրապետությունում գործող իրավաբանական բուհերի և բուհերի իրավաբանական ֆակուլտետների ցանկը: Այնուհետև՝ մրցույթի գործադիր տնօրենից ստանալով մրցույթի կոնկրետ տարվա Պաշտոնական կանոնները, ժամանակացույցն ու Հատուկ համաձայնագիրը (Խնդիր), ազգային կառավարիչը կազմում է հայաստանյան մրցափուլի ժամանակացույցը, Պաշտոնական կանոնների ազգային հավելվածը՝ ազգային կանոնները, և տալիս է հայտարարություն մրցույթի վերաբերյալ: Հայտարարությունը և մրցույթի նյութերի փաթեթը բաժանվում են բոլոր իրավաբանական բուհերում և բուհերի իրավաբանական ֆակուլտետներում: Այնուհետև բուհերում սկսվում է թիմերի կազմավորումը: Հայաստանի Հանրապետությունում մրցույթն անցկացվում է հայերեն լեզվով:

Ովքե՞ր կարող են մասնակցել մրցույթին

Մրցույթին մասնակցելու նպատակով յուրաքանչյուր բուհ իրավունք ունի ներկայացնել 2-5 հոգուց բաղկացած միայն մեկ թիմ: Մրցույթին կարող են մասնակցել միայն այն ուսանողները, ովքեր ստանալու են իրավաբանի կամ միջազգային իրավունքի մասնագետի որակավորման աստիճան, ընթացիկ տարում դեռևս հանդիսանում են տվյալ բուհի կամ դպրոցի ուսանող և նախատեսում են իրենց ուսումնական հաստատության կողմից մասնակցել մրցույթին, ցանկացած տեսակի իրավունքի աստիճան շնորհող ծրագիր ավարտելուց հետո չեն ներգրավվել իրավաբանական մասնագիտական աշ-

խատանքում իրավունքի որևէ ոլորտում: Թիմերի անդամները հավաքագրվում են մրցաշրջանին համապատասխանող ուսումնական տարվա ընթացքում տվյալ ուսումնական տարվա ուսանողներից:

Եթե անձը միջբուհական համատեղ ծրագրի շրջանակներում կամ հատուկ դասընթացներում հյուրընկալությամբ ուսանող է կամ ընդգրկված է մեկից ավելի ուսումնական հաստատություններում կամ էքստեռն ուսումն ու պրակտիկան նրա ուսումնառության մաս են կազմում կամ լիադրույթ ուսանող է, որը հավակնում է իրավունքի մագիստրոսի (ԻՄ) կամ համարժեք կոչման, ապա նա կարող է մասնակցել մրցույթին միայն Գործադիր տնօրենի գրավոր թույլտվությամբ: Թիմերի անդամները կարող են ընտրվել տվյալ բուհի համապատասխան մարմնի կողմից հաստատված եղանակով: Եթե նույն բուհից հինգից ավելի ուսանողներ կամ ավելի քան մեկ ամբողջական թիմ է ցանկանում մասնակցել մրցույթին, ապա բուհի համապատասխան մարմինը ներբուհական մրցույթի արդյունքում պետք է որոշի բուհը ներկայացնող թիմը: Ներքին մրցույթը պետք է անցկացվի մրցույթի Պաշտոնական կանոններին համապատասխան:

Թիմի անդամների ընտրության հարցում պետք է լինել ուշադիր, քանի որ մրցույթը թիմային է, և շատ կարևոր են ոչ միայն թիմի անդամների գիտելիքները, այլ նաև թիմային զգացողությունը, որպեսզի յուրաքանչյուր մասնակից պատրաստ լինի գնալ զիջումների հանուն թիմի բարօրության:

Մրցույթի մասնակցության հայտ

Թիմեր կազմելուց հետո բուհերի ուսանողները մրցույթի մասնակցության հայտ են ներկայացնում կազմակերպիչներին: Հայտն իրենից ներկայացնում է թիմում ներգրավված ուսանողների անձնագրերի, ուսանողական տոմսերի պատճենները, տվյալ բուհից տեղեկանք առ այն, որ թիմի անդամն այդ բուհի ուսանող է, և որերորդ կուրսում է սովորում, ինչպես նաև տեղեկություններ թիմի ավագի, թիմի մարզիչի և կամ խորհրդատուի ու թիմի անդամների վերաբերյալ (հասցե, հեռախոս, էլ.փոստի հասցե): Յուրաքանչյուր թիմ կարող է ունենալ մեկ կամ մի քանի մարզիչ և/կամ խորհրդա-

տու, սակայն թիմերը չպետք է ունենան մեծ թվով մարզիչներ կամ ֆակուլտետի խորհրդատուներ, քան անհրաժեշտ է թիմին արդար մրցույթին համապատասխան կերպով մասնակցելուն պատրաստելու համար:

Սահմանված ժամանակամիջոցում բուհերից ստանալով մրցույթին մասնակցելու հայտերը՝ ազգային կառավարիչը լրացնում է գրանցման համապատասխան ձևեր, որոնք ուղարկվում են Վաշինգթոն՝ մրցույթի գործադիր տնօրենին: Մրցույթին ավելի լավ պատրաստվելու համար գրանցված թիմերի անդամների հետ մրցույթի ազգային կառավարիչը գրավոր և բանավոր մրացափուլերից առաջ կազմակերպում է **սեմինարներ՝ նվիրված փաստաբանական գրավոր և բանավոր հմտություններին**, յուրաքանչյուր մրցափուլի անցկացման կարգին և այլն:

Նյութերի փաթեթներ

Մրցույթին մասնակցելու հայտ ներկայացնելուց հետո թիմերը ստանում են նյութերի երկու փաթեթները, որոնք օգնում են թիմերին հետազոտություններ կատարելու և գրավոր աշխատանքները՝ հայցադիմումները կազմելու գործում: Վերջիններս ուղարկվում են մրցույթի գործադիր գրասենյակից: Այդ նյութերը տրամադրվում են՝ ընդհանուր միջազգային իրավունքի և մրցույթի իրավական խնդրի վերաբերյալ թիմերին ընդհանուր պատկերացում և ուղղություն տալու նպատակով: Ընդ որում, որպես կանոն, նյութերի 2-րդ փաթեթը կազմվում է՝ հաշվի առնելով ամբողջ աշխարհում մրցույթին մասնակցող թիմերի հարցումները: Նյութերի փաթեթներն իրենցից ներկայացնում են միջազգային պայմանագրեր, դատական նախադեպեր, գիտական հոդվածներ կամ այլ նյութերի որոշակի շրջանակ, որոնք կիրառելի են տվյալ գործի նկատմամբ:

Թիմերին թույլատրվում է իրենց հետազոտությունը կատարելիս օգտվել այդ նյութերից և իրենց հայցադիմումներում կամ բանավոր ելույթներում հղում անել դրանց՝ պայմանով, որ հայցադիմումի մեջ այդ նյութերին հղում անելիս պետք է նշել դրանց աղբյուրը:

2004թ.-ից Չեսսփի մրցույթին մասնակից թիմերի համար աննա-

խադեպ հնարավորություն ստեղծվեց. թիմերին գործադիր տնօրենի կողմից տրամադրվում է Թոմսոն ընկերության մասնաճյուղի՝ «West»-ի WESTLAW օն-լայն իրավաբանական տվյալների բազայի մուտքի ազատ գաղտնաբառ (<http://www.westlaw.com>): Վեր կայքն իրենից ներկայացնում է իրավաբանական շտեմարան և թիմերին հնարավորություն է ընձեռում ծանոթանալ Միջազգային Դատարանի կողմից քննված գործերին, դատական պրակտիկայի տարբեր դեպքերը քննարկող հոդվածներին, ինչպես նաև տարբեր երկրների դատարանների վարած գործերի հետ: 2007 թվականից մրցույթի մասնակից թիմերին հնարավորություն ընձեռնվեց անվճար օգտվել իրավաբանների, իրավաբան ուսանողների, լրագրողների և ակադեմիական հաստատությունների համար նախատեսված LexisNexis (<http://lexisnexis.com>) իրավաբանական շտեմարանի ռեսուրսներից, որը փաստաթղթերի, չիրատարակված կարծիքների, փաստաբանական նորությունների և գործարար տեղեկատվության համաշխարհային շտեմարան է:

Գրավոր մրցափուլ Հայցադիմումների կազմման կանոններ

Մրցույթի գրավոր փուլին մասնակցելու համար ազգային կանոններով սահմանված ժամկետում մրցույթին մասնակցող յուրաքանչյուր թիմ պետք է պատրաստի հայցվորի և պատասխանողի մեկական հայցադիմումներ: Բոլոր հետազոտությունների, գրավոր նյութերի և խմբագրական աշխատանքների հեղինակները պետք է լինեն թիմի անդամներ: Սակայն թիմին խորհուրդներով կարող են օգնել ֆակուլտետի դասախոսները, մարզիչները, գրադարանավարները, այլ մասնագետ-հետազոտողներ, ինչպես նաև այլ խորհրդատուներ: Այսպիսի խորհրդատվությունը պետք է սահմանափակվի միջազգային իրավունքի հիմնական սկզբունքներին առնչվող ընդհանուր քննարկմամբ, հետազոտության աղբյուրներին առնչվող առաջարկություններով, բանավոր խոսքի տեխնիկայի վերաբերյալ խորհրդատվությամբ, իրավաբանական հետազոտության ընդհանուր մեթոդների ներկայացմամբ, ընդհանուր մեկնաբանություններով և փաստարկ-

ների կառուցվածքին առնչվող հարցերով, ուղղություն տրվի իրավաբանական աղբյուրների վերաբերյալ, հայտարարության տարբերակների ընտրության մեջ կողմնորոշմամբ, փաստարկների ներկայացման հերթականությամբ և ձևով, ինչպես նաև մրցույթի ընտրական փուլերի ընթացքում հայտարարությունների ներկայացման ձևի և մարտավարությունների վերաբերյալ:

Ձեսսփի մրցույթն անաչառության և օբյեկտիվության նկատառումներով անց է կացվում անանուն: Ազգային կառավարիչների կողմից թիմերի գրանցման ձևերը գործադիր տնօրենի կողմից ստանալուց հետո վերջինիս կողմից թիմերին տրվում է համարներ: Թիմերը ամբողջ մրցույթի ընթացքում պետք է դատավորներից գաղտնի պահեն իրենց ինքնությունը (բուհը, երկիրը): Կազմակերպիչը կարող է որակագրկել կամ տուգանել այն թիմին, որը դիտավորյալ կամ անփութության հետևանքով դատավորներից որևէ մեկին հայտնել է իրենց թիմի՝ բուհի կամ տվյալ պետության պատկանելիության մասին տեղեկություններ, անկախ այն հանգամանքից, թե արդյո՞ք այդ դեպքը տեղի է ունեցել բանավոր փուլի ընթացքում, թե՛ ոչ:

Յուրաքանչյուր հայցադիմում պետք է պարունակի տվյալ թիմի համարը: Այն պետք է զետեղված լինի հայցադիմումի շապիկի վերին աջ անկյունում: Համարից հետո հայցվորի կարգավիճակի դեպքում կնշվի «A», իսկ պատասխանողի դեպքում՝ «R»: (Օրինակ՝ 000 A-ն կդրվի 000 համարով Հայցվոր թիմի հայցադիմումի վրա):

Մասնակիցների, պետությունների և/կամ բուհերի անունները չպետք է նշվեն հայցադիմումի վրա կամ նրանում: Արգելված նշում պարունակող էջերը չեն օգտագործվում: Մրցույթի կառավարիչները ջնջում են թիմերի անդամների կամ բուհերի անունները նախքան հայցադիմումը դատավորներին հանձնելը:

Գործադիր տնօրենը չպետք է հրապարակի թիմերի ինքնությունը: Այնուամենայնիվ, այն պարագայում, երբ դատավորը գտնում է, որ այս կամ այն հայցադիմումի գնահատումն ավելի արդյունավետ կլինի, եթե նրան տեղեկատվություն տրամադրվի տվյալ թիմի մայրենի լեզվի մասին, ապա դատավորը կարող է գործադիր տնօրենին դիմել՝ ճշտելու, թե արդյո՞ք տվյալ թիմի մայրենի լեզուն անգլերենն է, թե՛ ոչ:

Պաշտոնական կանոններով հայցադիմումների կառուցվածքին ներկայացվում են որոշակի պահանջներ: Հայցադիմումները պետք է բաղկացած լինեն հետևյալ մասերից.

- ա) Տիտղոսաթերթ,
- բ) Բովանդակություն,
- գ) Օգտագործված գրականություն՝ համապատասխան էջահամարներով,
- դ) Ընդդատության դիմում,
- ե) Ներկայացվող հարցեր,
- զ) Փաստերի շարադրանք,
- է) Հայտարարությունների համառոտագիր,
- ը) Հայտարարությունները՝ ներառյալ եզրակացությունն ու պաշտպանության մասին խնդրանքը:

Մրցույթի ազգային ժամանակացույցով սահմանված ժամկետներում թիմերը պետք է գրավոր աշխատանքները ներկայացնեն ազգային կառավարիչին, որից հետո դրանք ուղարկվում են մրցույթի դատավորներին գնահատման համար: Յուրաքանչյուր հայցադիմում գնահատվում է երեք դատավորների կողմից: Թիմերի ներկայացրած հայցադիմումները դատավորների կողմից գնահատվելուց հետո վերանայվում են ազգային կառավարիչի կողմից հայցադիմումի համար Պաշտոնական կանոններով սահմանված ձևաչափից շեղումների դիմաց մրցույթի սահմանված հայեցողական տույժեր նշանակելու համար:

Մրցույթի դատավորները

Մրցույթի դատավորները կազմում են մրցույթի հաջող անցկացման կարևորագույն օղակը, և նրանց ընտրությունը բավականին պատասխանատու գործ է ազգային կառավարիչի համար:

Մինչև մրցույթի բանավոր փուլը մրցույթի դատավորների համար կազմակերպվում է խորհրդատվական սեմինար, որի ժամանակ դատավորներին տրամադրվում են մրցույթի պաշտոնական կանոններով նրանց համար նախատեսված նյութեր և այլ անհրաժեշտ տեղեկատվություն:

Համաձայն մրցույթի պաշտոնական կանոնների հնարավորության դեպքում մրցույթը ցանկալի է անցկացնել երեք դատավորների կազմով: Բացառիկ դեպքերում կառավարիչը կարող է թույլ տալ երկու դատավորի կազմով մրցույթի բանավոր փուլի իրականացու-

մը: Ուսանողները չեն կարող հանդես գալ որպես դատավոր, բացառությամբ գիտական թեզ պաշտպանածների կամ այլ գիտական աստիճան պաշտպանածների, որոնք ուղղակի կապ չունեն այն թիմերի հետ, որոնց ելույթներն իրենք գնահատում են: Միջանկյալ մրցափուլերն անցկացվում են երեք դատավորի կազմով:

Մրցույթի ոչ մի փուլում որևէ ֆակուլտետի խորհրդատու, մարզիչ կամ թիմի հետ կապ ունեցող ցանկացած անձ իրավունք չունի հանդես գալ որպես դատավոր, քանի դեռ նրանց թիմը մրցույթից դուրս չի մնացել: Բացառություններ կարող են լինել միջազգային մրցափուլի ժամանակ, երբ տվյալ անձնավորությունը հանդես է գալիս որպես դատավոր այն բանավոր մրցափուլի ժամանակ, երբ իր բուհի ներկայացրած թիմը չի մասնակցում տվյալ մրցափուլին, կամ էլ հանդես է գալու մեկ այլ մրցափուլի ժամանակ: Մրցույթի ցանկացած փուլում և մակարդակում բացառվում է որևէ դատավորի մասնակցությունը մրցույթին, որը կապ ունի այն բուհի հետ, որը թիմ է ներկայացրել, ծանոթ է կամ այլ կերպ հարաբերվում է վերջինիս հետ, ինչը կարող է անճշտությունների տեղիք տալ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դա թույլատրվում է գործադիր տնօրենի կողմից:

Դատավորները պետք է իրենց նախաձեռնությամբ հրաժարվեն տվյալ թիմի ելույթը գնահատելուց, եթե նրանք անձնական կամ մասնագիտական հարաբերություններ ունեն տվյալ բուհի հետ կամ տվյալ թիմի որևէ անդամի հետ, և եթե այդ կապը կարող է ազդել նրանց անկողմնակալության վրա կամ ավելորդ անճշտությունների տեղիք տալ: Այնուամենայնիվ, դատավորները չպետք է իրենց նախաձեռնությամբ հրաժարվեն մրցափուլին մասնակցելուց, եթե նրանք պարզապես ծանոթ են տվյալ թիմի անդամին կամ տվյալ բուհի հետ որոշակի հարաբերություններ ունեն կամ դրա անդամ են հանդիսանում:

Դատավորների օգնականներ և հաշվողներ

Մրցույթի կազմակերպման և բնականոն ընթացքն ապահովելու գործում մեծ նշանակություն ունեն դատավորի օգնականներն ու հաշվողները: Մրցույթի կառավարիչը պաշտոնական կանոնների համաձայն կազմում է վերջիններիս նախնական անվանացանկը: Վերը

նշված անձանց անվանացանկի հաստատվելուց հետո ազգային կառավարիչը նրանց հետ անց է կացնում սեմինար-խորհրդատվություն, որի ընթացքում դատավորի օգնականներին և տուգանային միավորները հաշվողներին հանգամանորեն բացատրվում է մրցույթի ընթացքում իրենց կողմից իրականացվելիք գործունեության էությունը և տրամադրվում համապատասխան փաստաթղթեր: Նրանցից յուրաքանչյուրին տրվում է այն դատասենյակների համարները և այն դատավորների անվանացանկը, ում հետ նրանք պետք է աշխատեն մրցույթի ժամանակ:

Բանավոր մրցափուլ

Հայաստանյան մրցափուլի բանավոր փուլը սովորաբար տևում է երկու օր:

Առաջին օրը անցկացվում են մրցույթի 1-ին, 2-րդ, 3-րդ նախնական մրցափուլերը, երկրորդ օրը՝ մրցույթի 4-րդ նախնական, կիսաեզրափակիչ և եզրափակիչ փուլերը:

Մինչև մրցույթի բանավոր փուլը սահմանված ժամակացույցի համաձայն թիմերի անդամների ներկայությամբ կատարվում է վիճակահանություն, որի արդյունքում որոշվում են մրցույթի բանավոր փուլի նախնական մրցափուլերին մրցող թիմերի զույգերը:

Մրցույթի բանավոր փուլն ունի իր առանձնահատկությունները. յուրաքանչյուր թիմ 2 անգամ հանդես է գալիս որպես հայցվոր, 2 անգամ՝ որպես պատասխանող:

Մրցույթի բանավոր փուլը բաղկացած է հայտարարություններին հատկացված իննսուն (90) րոպեից: Յուրաքանչյուր կողմին տրվում է քառասունհինգ (45) րոպե: Բանավոր մրցափուլն սկսելուց առաջ յուրաքանչյուր թիմ պետք է նախօրոք նախազգուշացնի դատավորի օգնականին, թե ինչպես են իրենք ցանկանում օգտագործել իրենց տրամադրված 45 րոպեն, այսինքն, թե ինչպես է այդ ժամանակը բաշխվելու առաջին բանախոսի, երկրորդ բանախոսի և հայցվորի պնդման ու պատասխանողի առարկության համար:

Ոչ մի բանախոս չպետք է խոսի քսանհինգ (25) րոպեից ավել՝ ներառյալ պնդումն ու առարկությունը: Յուրաքանչյուր մրցափուլի ընթացքում տվյալ թիմի ցանկացած անդամ կարող է հանդես գալ որպես

բանախոս: Մեկ մրցափուլի ընթացքում տվյալ թիմից կարող են հանդես գալ միայն երկու բանախոսներ: Ցանկացած նակարդակի որևէ մրցափուլում հայտարարությունների հերթականությունը հետևյալն է.

- Հայցվոր 1
- Հայցվոր 2
- Պատասխանող 1
- Պատասխանող 2
- Պնդում (Հայցվոր1 կամ 2)

Առարկություն (Պատասխանող1 կամ 2):

Մրցափուլի սկզբում թիմերին թույլատրվում է վերապահել տասը (10) րոպե պնդման և առարկության համար: Թիմի անդամները դատավորի օգնականին պետք է նախքան մրցափուլի սկիզբը տեղյակ պահեն, թե արդյո՞ք իրենք կամենում են ժամանակ ստանալ այդ նպատակով և բանավոր հայտարարությունների սկզբում պետք է դա հայտնեն դատավորներին:

Չորս նախնական մրցափուլերի արդյունքում որոշվում են այն չորս թիմերը, որոնք դուրս են գալիս կիսաեզրափակիչ փուլ, իսկ կիսաեզրափակիչների հաղթողները դուրս են գալիս եզրափակիչ: Պաշտոնական կանոնների համաձայն կիսաեզրափակիչ մրցափուլում առաջին տեղ գրաված թիմը մրցում է չորրորդ, իսկ երկրորդ տեղ գրաված թիմը երրորդ տեղ գրաված թիմի հետ: Եզրափակիչ փուլի հաղթանակած թիմը դառնում է հաղթող և իրավունք է ստանում ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետությունը միջազգային մրցափուլում, իսկ հակառակորդ թիմը ճանաչվում է երկրորդը: Մնացած բոլոր թիմերի տեղերը որոշվում են նախնական փուլերից սկսած նրանց գրաված տեղերի միջոցով: Մրցույթի արդյունքում որոշվում են նաև նախնական մրցափուլերի և ամբողջ մրցույթի լավագույն բանախոսները, ինչպես նաև լավագույն հայցադիմումը ներկայացրած թիմը:

Թիմերի ստացած միավորները

Մրցափուլում յուրաքանչյուր բանախոսի ստացած ընդհանուր միավորները որոշվում են բոլոր նախնական փուլերում նրա ընդհանուր միավորները գումարելու միջոցով (հաշվի առնելով բանախոսի ստացած բոլոր տուգանային միավորները), և այդ ընդհանուր թիվը բաժանել

լով բանախոսի մասնակցած բոլոր նախնական մրցափուլերի թվի վրա: Բանախոսների գրաված տեղերի սանդղակը կազմվում է սկսելով ամենաբարձր միավորներից: Յուրաքանչյուր թիմի հայցադիմումի ընդհանուր միավորները որոշվում են տվյալ թիմի հայցվորի հայցադիմումի և պատասխանողի հայցադիմումի ընդհանուր նախնական միավորները գումարելու միջոցով վեց դատավորների զնահատած ընդհանուր միավորներով, որոնց առավելագույն հնարավոր գումարը կազմում է 600: Թիմերի հայցադիմումների գրաված տեղերի սանդղակը կազմվում է սկսելով ամենաբարձր միավորներ շահած հայցադիմումից: Միավորները հաշվելիս հաշվի են առնվում թիմերի ստացած տուգանքները:

Մրցույթի ընթացքում մրցույթի կառավարիչը իրավունք ունի թիմերին նշանակելու տույժեր: Կառավարիչի այդ իրավասությունը կարելի է բաժանել երկու խմբի՝ ոչ հայեցողական և հայեցողական տույժեր: Հայեցողական և ոչ հայեցողական տույժերը թիմերի նկատմամբ կարող են կիրառվել կամ ընդհանուր կամ մասնավոր կարգով: Ընդհանուր տույժերը բխում են ընդհանուր տիպի խախտումներից և կիրառվում են թիմի նկատմամբ նրա բոլոր մրցափուլերում, օրինակ՝ հայցադիմումը կառավարիչին ուշ առաքելու համար:

Մասնավոր տույժը մասնավոր խախտում է ենթադրում և կիրառվում է թիմի նկատմամբ կոնկրետ մրցափուլում, օրինակ՝ հայցադիմումը որևիցե թիմի ուշ առաքելու համար կամ կոնկրետ մեկ թիմի հանդեպ խախտանարար վարքագիծ ցուցաբերելիս: Բոլոր տույժերը կիրառվում են առանձին վերցրած յուրաքանչյուր դատավորի նշանակած միավորների համար. օրինակ՝ տասնհինգ (15) միավորի տույժը բազմապատկված էրեք (3) դատավորով միագումար կերպով կունենա քառասունհինգ (45) միավորի ազդեցություն: Յուրաքանչյուր թիմի նվազագույն արդյունքը մեկ դատավորի հաշվով հիսուն (50) միավոր է: Նվազագույն հաշվին հասնելուց հետո արդյունքներն այլևս չեն կրճատվում անկախ տույժերի առկայությունից:

Մրցույթի ավարտից հետո հաղթող թիմի և լավագույնը ճանաչված հայցադիմումները թարգմանվում են և սահմանված ժամանակահատվածում ուղարկվում են Վաշինգթոն, ինչպես նաև տարվում են աշխատանքներ հաղթող թիմի մասնակցությունը միջազգային մրցափուլին ապահովելու նպատակով:

Ամեն տարի գարնանը ԱՄՆ մայրաքաղաք Վաշինգթոնում ընթացող միջազգային մրցափուլին մասնակցում են ազգային և տարա-

**ծաշրջանային մրցույթներում հաղթող թիմերը:
Միջազգային մրցափուլը**

Միջազգային մրցափուլը բաղկացած է 4 նախնական՝ 1/8-րդ, քառորդ եզրափակիչ, կիսաեզրափակիչ և եզրափակիչ Չեսսփի Մրցույթի Աշխարհի Գավաթի խաղարկության մրցափուլերից:

Չեսսփի մրցույթի աշխարհի գավաթի հաղթող ճանաչված թիմը հռչակվում է Չեսսփի աշխարհի գավաթի չեմպիոն:

Մրցույթի միջազգային մրցափուլի առաջին օրը տեղի է ունենում բացման արարողությունը, որի ժամանակ կազմակերպիչները ներկայացնում են թիմերը և բաժանում են որոշ նյութեր (մրցույթի ժամանակացույց, հուշանվերներ): Բացման արարողությունը մասնակիցների համար լավ հնարավորություն է նախապես տեղեկանալու, թե որ ԲՈՒՀ-ի թիմը ինչ համարի ներքո է հանդես գալու (միջազգային փուլում թիմերի ինքնությունը գաղտնի է միայն դատավորների համար, մասնակիցները ազատ են այն միմյանց հայտնելու): Նույն օրվա երեկոյան տեղի է ունենում վիճակահանությունը, որի արդյունքներով թիմերին տալիս են իրենց անհատական ժամանակացույցը և հակառակորդ թիմերի գրավոր հայցադիմումները: Ինչպես նշում են միջազգային մրցափուլին մասնակցած հայ ուսանողները՝ վիճակահանության արդյունքները բախտորոշիչ դեր են ունենում թիմի համար, քանի որ թույլ կամ ուժեղ հակառակորդների հետ մրցելը էապես ազդում է 1/8 եզրափակիչ դուրս գալու հավանականության վրա: Հաջորդ օրը սկսվում է նախընտրական փուլը, որը տևում է չորս օր: Այդ ժամանակահատվածում յուրաքանչյուր թիմ ունենում է 4 հանդիպում (խաղ): Միջազգային մրցափուլում հանդիպումների գրաֆիկը շատ ավելի ազատ է, քան ազգային մրցափուլում:

«2010թ. Ֆ. Չեսսփի անվան միջազգային իրավունքի դատախազ» մրցույթը Հայաստանում

Արդեն տասնմեկերորդ տարին է, որ Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիան, Հայաստանի Իրավաբանական հիմնադրամը և «ԼԻԳԼ ԸԼԱՅՆՍ» իրավաբանական ընկերությունը **ՀՀ-ում**

ԱՄՆ դեսպանատան աջակցությամբ կազմակերպում են «Ֆ. Չեսսփի անվան միջազգային իրավունքի դատախազ» մրցույթի հայաստանյան մրցափուլը: Այս տարի ևս մրցույթի անցկացմանն իր աջակցությունն է ցուցաբերել նաև ՀՀ Դատական դեպարտամենտը, որը մրցույթի բանավոր փուլի անցկացման համար տրամադրել էր դատական նիստերի դահլիճներ Երևանի Սալաթիա-Սերաստիա վարչական շրջանի ընդհանուր իրավասության դատարանի և ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի վարչական շենքերում:

«2010 Ֆ. Չեսսփի անվան միջազգային իրավունքի դատախազ» մրցույթի կազմակերպչական աշխատանքներն սկսվել են դեռևս 2009թ.-ի գարնանը Չեսսփի ազգային կառավարչի երևանյան և մի շարք մարզային բուհեր կատարած այցելություններով: Այցելությունների նպատակն էր մրցույթի ներկայացմանը նվիրված սեմինարների անցկացումը, հայ իրավաբան-ուսանողների շրջանում մրցույթի մասսայականացումը, մրցույթի կարևոր դերը և նշանակությունը ներկայացնելը, ինչն էլ հանդիսանում է Հայաստանի Չեսսփի ակումբի խնդիր-նպատակներից մեկը:

Հանդիպումների ընթացքում ուսանողներին ներկայացվեց մրցույթը, մրցույթի ստեղծման պատմությունը աշխարհում և Հայաստանում, հայաստանյան թիմերի կողմից մրցույթին մասնակցության կարգը: Բոլոր բուհերի ուսանողներին բաժանվեցին մրցույթի վերաբերյալ տպագրված «Չեսսփի մրցույթը Հայաստանում և աշխարհում» խորագրով գրքույկները: Հանդիպումները հնարավորություն ընձեռեցին նաև վեր հանելու այն խնդիրները, որոնք խոչընդոտում են իրավաբան-ուսանողներին մասնակցելու մրցույթին: Բացահայտված խնդիրներն ունեին և՛ սուբյեկտիվ, և՛ օբյեկտիվ հիմքեր, սակայն հիմնական խնդիրները մրցույթի մանրամասների չիմացությունը և բուհերում միջազգային իրավունքի մասնագետների բացակայությունն է: Այս այցելությունները կարողացան լուծել առաջին խնդիրը, սակայն երկրորդ խնդիրը՝ մարզային բուհերում միջազգային իրավունքի մասնագետների բացակայությունը, դեռևս մնում է անլուծելի:

2010թ.-ի ընթացքում այցելություններ են կատարվել ՀՀ-ում գործող գրեթե բոլոր իրավաբանական ֆակուլտետ ունեցող բուհեր:

2010թ.-ի Չեսսփի մրցույթին մասնակցելու համար հայտ ներկայացնելու վերջնաժամկետը 2009 թ.-ի նոյեմբերի 27-ն էր:

2010թ.-ի Ջեսսփի մրցույթի թեման վերաբերում էր ինքնորոշման իրավունքին և պետության տնտեսական ռեսուրսները պահպանելուն ուղղված միջոցառումների օրինականությանը:

2010 թ. Ջեսսփի մրցույթի հայաստանյան մրցափուլի բանավոր փուլը կայացավ սույն թվականի փետրվարի 6-ին և 7-ին: Սա թվով տասներորդ մրցափուլն էր: Այս տարի ևս, ինչպես նախորդ տարիներին, մրցույթը կարողացավ ծառայել իր հիմնական նպատակին՝ նոր սերնդի իրավաբան-ուսանողների մոտ միջազգային իրավունքի բնագավառում ունեցած գիտելիքների խորացմանը, միջազգային փորձին հաղորդակցմանը, միջազգային իրավունքի բնագավառում ունեցած գիտելիքների խորացմանը, միջազգային փորձին հաղորդակցմանը, միջազգային իրավունքի բնագավառում հմուտ, բանիմաց մասնագետների պատրաստմանը: Մրցույթի չորս նախընտրական և երկու կիսաեզրափակիչ մրցափուլերը տեղի ունեցան Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի ընդհանուր իրավասության դատարանում, իսկ եզրափակիչ մրցափուլը՝ ՀՀ վճռաբեկ դատարանում: Մրցույթին մասնակցության հայտ էին ներկայացրել թիմեր յոթ բուհերից, սակայն մրցույթի բանավոր փուլին մասնակցում էին թվով հինգ թիմ, որոնք ներկայացնում էին Գյուլնուր Մ. Նալբանդյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտը, Ռուս-հայկական (սլավոնական) համալսարանը, Երևանի պետական համալսարանը, ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոնը, Վանաձորի Հովհաննես Թումանյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտը:

2010 թ.-ի փետրվարի 7-ին՝ ժամը 17.30-ին, ՀՀ վճռաբեկ դատարանում կայացավ «Ֆ. Ջեսսփի անվան միջազգային իրավունքի դատախաղ» մրցույթի հայաստանյան մրցափուլի հանդիսավոր մրցանակաբաշխությունը: Միջոցառման ընթացքում մրցույթի մասնակիցներին իրենց ողջույնի խոսքն ուղղեցին եզրափակիչ մրցափուլի նախագահող դատավոր, ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավարի տեղակալ Վիգեն Սարգսյանը, մրցույթի ազգային կառավարիչ Սարիաննա Եղիազարյանը և Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան հասարակայնության հետ կապերի բաժնի ղեկավար Թոմաս Միքնախտը:

Մրցույթի հաղթող ճանաչվեց Ռուս-հայկական (սլավոնական) համալսարանը ներկայացնող թիմը:

Մրցույթում երկրորդ տեղը գրավեց Երևանի պետական համալսարանը ներկայացնող թիմը: Մրցույթի «Լավագույն հայցադիմում» անվանակարգում հաղթող ճանաչվեց Ռուս-հայկական (սլավոնական) համալսարանը ներկայացնող թիմի գրավոր աշխատանքը:

Մրցույթի «Առաջին նախընտրական մրցափուլի լավագույն բանախոս» ճանաչվեց Ռուս-հայկական (սլավոնական) համալսարանը ներկայացնող թիմի անդամ Սյուզաննա Շամախյանը:

Մրցույթի «Երկրորդ նախընտրական մրցափուլի լավագույն բանախոս» ճանաչվեց Երևանի պետական համալսարանը ներկայացնող թիմի անդամ Մանե Սարգսյանը:

Մրցույթի «Երրորդ նախընտրական մրցափուլի լավագույն բանախոս» ճանաչվեցին Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական մանկավարժական համալսարանը ներկայացնող թիմի անդամներ Վաչիկ Շահվերդյանը և Գայանե Մակարյանը:

Մրցույթի «Լավագույն բանախոս» տիտղոսին արժանացավ Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական մանկավարժական համալսարանը ներկայացնող թիմի անդամ Գայանե Մակարյանը: Մրցույթը լուսաբանվեց մի շարք ՋԼՄ-ների կողմից: Մրցույթի հայաստանյան բանավոր մրցափուլին մասնակցած թիմերն ունեցել են հետևյալ արդյունքները.

1. Ռուս-հայկական (սլավոնական) պետական համալսարան – 3266 միավոր,
2. Երևանի պետական համալսարան – 3217.5 միավոր,
3. ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի գիտակրթական հիմնադրամ – 3149 միավոր,
4. Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտ համալսարան – 3051 միավոր,
5. Գյուլնուր Մ. Նալբանդյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտ – 2466 միավոր:

Միջազգային մրցափուլի արդյունքներով Ջեսսփի Շերմանի և Ստերլինգի աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլում **հաղթող** ճանաչվեց **Ավստրալիայի Պետական Համալսարանի** թիմը: Հաղթող թիմը կիսաեզրափակիչ մրցափուլում մրցում էր Կոլումբիայի համալսարանը ներկայացնող թիմի հետ (Միացյալ Նահանգներ): Նույն Կոլումբիայի համալսարանի թիմի անդամ **Քեվին Լինը** եզրափակիչ

փուլում արժանացավ «**Լավագույն բանախոս**» մրցանակին: Հայաստանի Հանրապետությունը ներկայացնող Ռուս-հայկական (սլավոնական) պետական համալսարանի թիմը հանդիպել է Հնդկաստանը, Նիգերիան, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները և Արգենտինան ներկայացնող թիմերի հետ՝ ունենալով 2 հաղթանակ և 2 ոչ-ոքի: Ընդհանուր միջազգային մրցափուլերի արդյունքում մասնակից 105 թիմերի շարքում Հայաստանի Հանրապետությունը ներկայացնող թիմն այս տարի գրավել է 56-րդ տեղը:

Մրցույթի պատմությունը Հայաստանում

Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիան դեռևս տասնմեկ տարի առաջ, գիտակցելով միջազգային իրավունքի կարևորությունը և միջազգային իրավունքի մասնագետների անհրաժեշտությունը Հայաստանի Հանրապետությունում, միջազգային իրավունքի ոլորտին հայ հասարակությանը, հատկապես իրավաբան-ուսանողներին ծանոթացնելու նպատակով 2000թ.-ի նոյեմբերի 1-ին Ամերիկյան իրավաբանների ընկերակցության Կենտրոնական Եվրոպայի և Եվրասիայի իրավական նախաձեռնության (ABA/CELL) հայաստանյան գրասենյակի հետ Հայաստանում ներդրեց «Ֆիլիպ Ջեսսփի անվան միջազգային իրավունքի դափսխաղ» մրցույթը:

Աշխարհում ընթացող քաղաքական գործընթացները վկայում են, որ պետությունները աստիճանաբար ավելի մեծ շահագրգռվածություն են ցուցաբերում այլ պետությունների հետ համագործակցելու կամ միավորվելու, միջազգային կազմակերպություններին անդամակցելու և միջազգային հանրության կողմից սահմանված ու իրենց արդարացրած չափանիշները պետության ներսում կիրառելու գործում: Այս գործընթացներից զերծ չի մնում նաև Հայաստանի Հանրապետությունը: Իսկ միջազգային զարգացումներից հետ չմնալու համար պետք է լիովին տիրապետել միջազգային իրավունքին, միջազգային սովորույթային իրավունքին ու միջազգային պրակտիկային:

Միջազգային չափանիշները սկսեցին կիրառվել նաև կրթական համակարգում, ինչի արդյունքում հայկական բուհերի իրավաբանական ֆակուլտետներում սկսեցին ոչ միայն պարտադիր կերպով ուսումնասիրել միջազգային իրավունքը, այլև գիտակցվեց ոչ ֆոր-

մալ կրթության արդյունավետությունը և միջազգային փորձին անմիջականորեն հաղորդակցվելու անհրաժեշտությունը:

Մինչև 2003թ.-ը մրցույթը կազմակերպվում էր ՀԵԻԱ-ի և ABA/CEELI-ի կողմից, իսկ 2004թ.-ից մրցույթը կազմակերպում է ՀԵԻԱ-ն՝ գործընկերների աջակցությամբ:

Մրցույթը լավագույն առիթ է ՀՀ իրավաբանական բուհերի և բուհերի իրավաբանական ֆակուլտետների ուսանողների համար՝ ծանոթանալու միջազգային և սովորույթային իրավունքի նորմերին և նրանց կիրառման առանձնահատկություններին, հաղորդակցվելու իրավագիտության զարգացման միջազգային փորձին, բանավիճելու միջազգային արդիական հիմնախնդիրների շուրջ: Մրցույթի ներմուծումը Հայաստան հնարավորություն ընձեռեց ուսանողներին իրենց գործնական իրավական գիտելիքներն ազատորեն ներկայացնել և ձեռք բերել միջազգային իրավունքի, դատական նախադեպերի, փաստաբանական բանավոր և գրավոր հմտությունների փորձ: Այն թույլ տվեց դառնալ այն ցանցի մի մասնիկը, որն արդեն 51 տարի համախմբում է լավագույն համալսարանների և նրանց ուսանողներին:

Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիան հանդիսանում է Հայաստանում «Ֆ. Ջեսսփի անվան միջազգային իրավունքի դափսխաղ» մրցույթի հիմնադիրներից մեկը՝ կանգնած լինելով այս ավանդույթի ձևավորման ակունքներում: Մրցույթի հիմնադրման պահից ի վեր Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիան համատեղել է իր և իր գործընկերների ջանքերը լավագույն և արդյունավետ կերպով մրցույթը կազմակերպելու համար: 2010թ.-ին «Ֆ. Ջեսսփի անվան միջազգային իրավունքի դափսխաղ» մրցույթի հայաստանյան մրցափուլի կազմակերպիչներն էին ՀԵԻԱ-ն, Հայաստանի իրավաբանական հիմնադրամը և «ԼԻԳԼ ԸԼԱՅԸՆՍ» իրավաբանական ընկերությունը: Մրցույթի կազմակերպմանը ֆինանսական աջակցություն է ցուցաբերել Հայաստանում Ամերիկայի դեսպանատունը, իսկ ՀՀ Դատական դեպարտամենտը տրամադրել է տարածք մրցույթի բանավոր փուլի անցկացման համար:

ՄՐՑՈՒՅԹԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ՄՐՑԱՓՈՒԼԻ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՉՆԵՐԸ

Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիա

«Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպությունը «Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպությունը ստեղծվել է 1995թ.-ին ԵՊՀ իրավաբանական ֆակուլտետի մի խումբ ուսանողների և երիտասարդ իրավաբանների կողմից: Այն ՀՀ արդարադատության նախարարությունում որպես հասարակական կազմակերպություն, գրանցվել է 1995թ.-ի մարտի 14-ին:

Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիայի ստեղծման հիմնական նպատակն էր համախմբել նոր սերնդի իրավաբանների ներուժը և աջակցել Հայաստանի կայացմանը՝ որպես անկախ, ժողովրդավարական, իրավական պետություն: Հիմնադրվելուց հետո Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիան ակտիվորեն ներգրավվեց Հայաստանի հասարակական կյանքում՝ նպատակ ունենալով իրականացնել իր առջև դրված խնդիրները: Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիայի առաջին գործունեությունը նվիրված էր Հայաստանի օրենքների պարզաբանումներին և քարոզչությանը, որից հետո կազմակերպությունն իրականացրեց ծրագրեր՝ ուղղված հասարակական կազմակերպությունների գործունեությունը կարգավորող օրենսդրական դաշտի ստեղծմանը, ինչպես նաև հասարակական կազմակերպություններին իրավական աջակցության ցուցաբերմանը: Այնուհետև Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիայի ծրագրերն ուղղվեցին սոցիալապես անապահով բնակչությանը անվճար իրավաբանական ծառայությունների մատուցմանը, նրանց իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանությանը: Ստեղծման պահից Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիան մեծ կարևորություն է տալիս երիտասարդ իրավաբանների մասնագիտական կարողությունների զարգացման համար պայմանների ստեղծմանը:

նը: Կազմակերպության առաքելությունն է ձևավորել կրթված, մասնագիտական բարձր կարողություններ ունեցող, նոր մտածելակերպի տեր իրավաբանների սերունդ, որի գործունեությունը մեծապես կնպաստի Հայաստանում իրավունքի գերակայության, ժողովրդավարության և քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, որտեղ բնակչությունը իրազեկ է, իսկ նրա իրավունքները՝ պաշտպանված:

Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիան ստեղծեց իրավաբանական ռեսուրսների կենտրոն՝ բաղկացած ժամանակակից իրավաբանական գրադարանից, ժամանակակից տեխնիկական և տեղեկատվական միջոցներից: Սկսած 1999թ.-ից Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիան սկսեց ակտիվորեն աշխատել մարզերում՝ ստեղծելով իր տարածքային գրասենյակները Վանաձորում, Գավառում, Գյումրիում, Կապանում, Գորիսում և Իջևանում: Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիան ունի բազմաթիվ տեղական և միջազգային կապեր, բազում գործընկերներ թե՛ Հայաստանում և թե՛ արտերկրում: 1998թ.-ից կազմակերպությունն անդամակցում է Երիտասարդ իրավաբանների եվրոպական ասոցիացիային: 2004թ.-ից գործում է Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիայի www.ayla.am պաշտոնական վեբ կայքը:

Կազմակերպությունն ունի հինգ մասնագիտական հանձնաժողովներ և Իրավաբան ուսանողների բաժանմունք: Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիայի Իրավաբան ուսանողների բաժանմունքը հիմնադրվել է 2004թ.-ին: Այն համախմբում է շուրջ 20 իրավաբանական բուհերի և բուհերի իրավաբանական ֆակուլտետների ուսանողների: Այն նպատակ ունի խթանել իրավաբան ուսանողների ինքնակազմակերպումը, ինքնազարգացումը և մասնագիտական պրակտիկայի կազմակերպումը: Իրավաբան ուսանողների բաժանմունքը իր գործունեությանը նպաստում է իրավաբան ուսանողների կողմից հետազոտությունների իրականացման, հոդվածների տպագրման, գիտաժողովների ու մրցույթների կազմակերպման գործընթացներին: Գործում է Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիայի Իրավաբան ուսանողների բաժանմունքի <http://sd.ayla.am> պաշտոնական վեբ կայքը:

2000թ.-ից սկսած «Ֆիլիպ Ջեսսափի անվան միջազգային իրավունքի դափախաղ» մրցույթը հանդիսանում է Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիայի կարևորագույն ծրագրերից մեկը:

Հայաստանի իրավաբանական հիմնադրամ

Հայաստանի իրավաբանական հիմնադրամը հիմնադրվել է 2003 թվականի օգոստոսի 23-ին և ՀՀ իրավաբանական անձանց պետական ռեզիստրի կենտրոնական մարմնում գրանցվել է 2003 թվականի սեպտեմբերի 9-ին: Հիմնադրամի հիմնական նպատակներից է նպաստել ՀՀ-ում իրականացվող դատաիրավական բարեփոխումներին և ՀՀ-ում փաստաբանական ինստիտուտի զարգացմանը, փաստաբանների մասնագիտական կարողությունների կատարելագործմանը և փաստաբանի դերի բարձրացմանը, ինչպես նաև նպաստել ՀՀ իրավաբանական բուհերի և բուհերի իրավաբանական ֆակուլտետների կայացմանը, օժանդակել իրավաբանական բուհերում և բուհերի իրավաբանական ֆակուլտետներում ուսումնառության գործընթացի արդյունավետ կազմակերպմանը:

2005թ.-ից գործում է Հայաստանի իրավաբանական հիմնադրամի www.lawfoundation.am պաշտոնական վեբ կայքը:

«ԼԻՓԼ ԸԼԱՅԸՆՍ» իրավաբանական ընկերություն

«ԼԻՓԼ ԸԼԱՅԸՆՍ» իրավաբանական ընկերությունը հիմնադրվել է 1997թ.-ին: «ԼԻՓԼ ԸԼԱՅԸՆՍ» իրավաբանական ընկերությունն իր ստեղծման պահից ի վեր բարձրակարգ իրավաբանական ծառայություններ է մատուցում իր վստահորդներին: Ներկայումս ընկերությունը հանդիսանում է Հայաստանում գործող տեղական և միջազգային առաջատար իրավաբանական ընկերություններից մեկը,

որը ռազմավարական և ապագային միտված մոտեցում է ցուցաբերում վստահորդների գործերի և կարիքների նկատմամբ: Ընկերության գրասենյակների ցանցը նրա ծառայությունները մատչելի է դարձնում հանրապետության ամբողջ տարածքում:

«ԼԻՓԼ ԸԼԱՅԸՆՍ» իրավաբանական ընկերությունը ինչպես մասնավոր անձանց, այնպես էլ գործարար հաճախորդներին համապարփակ իրավաբանական ծառայություններ մատուցող ընկերություն է: Այն աշխատում է խոշոր, բազմազգ կորպորացիաների և ֆինանսական ինստիտուտների, ընտանեկան և մասնավոր բիզնեսը ներկայացնող հաճախորդների լայն շրջանակների հետ: «ԼԻՓԼ ԸԼԱՅԸՆՍ» իրավաբանական ընկերությունը հանդիսանում է տեղական և միջազգային առաջատար ընկերությունների և հաստատությունների հետ աշխատող առաջնեկ իրավաբանական ընկերություններից մեկը:

«ԼԻՓԼ ԸԼԱՅԸՆՍ» իրավաբանական ընկերության վեբադրամայն մանրամասն տեղեկատվություն կարելի է գտնել ընկերության www.la.am պաշտոնական վեբ կայքում:

«2010 Ֆ. Ջեսսափի անվան միջազգային իրավունքի դափախաղ» մրցույթի հայաստանյան մրցափուլի աջակիցները

Հայաստանում Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատուն

Հայաստանում Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատունը հիմնվել է 1992թ.-ին: Դեսպանատունը իրականացնում է աջակցության ծրագրեր բաց քաղաքացիական հասարակության, շուկայական տնտեսության և տարածաշրջանում կայուն մթնոլորտի հաստատման ուղղությամբ: Դեսպանատունը պատասխանատու է Միացյալ Նահանգների ու Հայաստանի կառավարությունների միջև կապերի պահպանման և քաղաքացիներին կոնսուլական ծառայությունների մատուցման համար: Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատունը հանդիսացել է «Ֆ.Ջեսսափի անվան միջազգային իրավունքի դափախաղ» մրցույթի հայաստանյան մրցափուլի 2003-2005թթ.. հիմնական

հովանավորը: 2006թ.-ին ևս Դեսպանատունը հոգացել է «Ֆիլիպ Ջեսսսի անվան միջազգային իրավունքի դատախազ» մրցույթի ազգային մրցափուլի կազմակերպչական ծախսերը և 2007թ.-ի հաղթող թիմի հայցադիմումների թարգմանությունների ծախսերը: Հայաստանում Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատան պաշտոնական վեբ կայքի հասցեն է www.usa.am:

Հայաստանում Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատունն աջակցել է Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիային կազմակերպելու «2010թ.-ի Ֆ. Ջեսսսի անվան միջազգային իրավունքի դատախազ» մրցույթի հայաստանյան մրցափուլը՝ հոգալով մրցույթի ազգային մրցափուլի կազմակերպչական ծախսերը:

Հայաստանի Հանրապետության Դատական դեպարտամենտ

Դատական դեպարտամենտը ստեղծվել է 2006թ.-ին: Դատական դեպարտամենտը պետական կառավարչական հիմնարկ է, որն ապահովում է դատարաններին, դատավորների ընդհանուր ժողովին, դատարանների նախագահների խորհրդին և արդարադատության խորհրդին վերապահված լիազորությունների լիարժեք և արդյունավետ իրականացումը:

Դատական դեպարտամենտը միջոցառումներ է ձեռնարկում՝ ուղղված դատական իշխանության արդյունավետ գործունեության համար պայմանների ստեղծմանը, իրականացնում է այդ ոլորտի կադրային քաղաքականությունը:

Արդեն չորրորդ տարին է ՀՀ դատական դեպարտամենտն աջակցում է Հայաստանում Ջեսսսի մրցույթի անցկացմանը՝ տրամադրելով դահլիճներ դատարաններում մրցույթի բանավոր մրցափուլերն անցկացնելու համար:

Ջեսսսի մրցույթի կայացմանն օժանդակում են ոչ միայն կազմակերպությունները, այլև անհատները: Մրցույթի կայացմանն իր աջակցություն է ցուցաբերել Ամերիկայի հայ իրավաբանների միության անդամ, նախկին նախագահ, Ջեսսսի ակումբի պատվավոր բարեկամ պարոն Ռոբերտ Ռունյանը: 2009թ.-ին տեր և տիկին Ռոբերտ և Մարո Ռունյանները մրցույթի ողջ ընթացքում սիրով հյուրընկալել են թիմի անդամներին իրենց բնակարանում:

ԿՈՆՏԱԿՏՆԵՐ

«Ֆիլիպ Ջեսսսի անվան միջազգային իրավունքի դատախազ» մրցույթի հայաստանյան մրցափուլի ազգային կառավարիչն է Մարիաննա Եղիազարյանը:

Հասցե՝ Հայաստան, ք.Երևան, 375010, Նալբանդյան 7, բն. 2
Հեռախոս՝ (374 10) 540199
Հեռապատճեն՝ (374 10) 580299
Էլ. փոստ՝ jessup@ayla.am

Մրցույթի հայաստանյան մրցափուլի վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկատվություն կարելի է ստանալ «Ֆ.Ջեսսսի անվան միջազգային իրավունքի դատախազ» մրցույթի հայաստանյան մրցափուլի <http://jessup.am> պաշտոնական վեբ կայքից:

Իրավաբան ուսանողների միջազգային ասոցիացիայի Ֆիլիպ Ջեսսսի անվան միջազգային իրավունքի դատախազ մրցույթի գործադիր տնօրենն է Էմիթի Բոյեն:

Էլ. փոստ՝ aboye@ilsa.org
Մրցույթի միջազգային և ազգային մրցափուլերի վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկատվություն կարելի է ստանալ Իրավաբան ուսանողների միջազգային ասոցիացիայի www.ilsa.org պաշտոնական վեբ կայքից:

Հայաստանի Ջեսսսի ակումբի համակարգողն է Մարիաննա Եղիազարյանը:

Հասցե՝ Հայաստան, ք.Երևան, 375010, Նալբանդյան 7, բն. 2
Հեռախոս՝ (374 10) 540199
Հեռապատճեն՝ (374 10) 580299
Էլ. փոստ՝ club@jessup.am

Հայաստանի Ջեսսսի ակումբի գործունեության ու ծրագրերի վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկատվություն կարելի է գտնել ակումբի ինտերնետային էջում, որը տեղակայված է «Ֆ.Ջեսսսի անվան միջազգային իրավունքի դատախազ» մրցույթի հայաստանյան մրցափուլի <http://jessupclub.am> պաշտոնական վեբ կայքում:

**«Ֆ. Ջեսսսի անվան միջազգային իրավունքի դատախազ»
մրցույթի ազգային կառավարիչ՝
Մարիաննա Եղիազարյան**

ՎԵՐՋԱԲԱՆ

Ջեսսփի մրցույթին մասնակցությունը լավագույն հնարավորությունն է նոր սերնդի այն երիտասարդ իրավաբանների համար, ովքեր հետաքրքրված են միջազգային իրավունքով և ցանկանում են որպես մասնագետներ կայանալ իրավունքի բնագավառում:

Մրցույթին ամեն տարի մասնակցում են աշխարհի շուրջ 90 պետություններ ներկայացնող թիմեր:

Մրցույթի օգնությամբ շատ ջեսսփականներ ընդունվել և ավարտել են արտասահմանյան հեղինակավոր բուհեր: Մրցույթի կազմակերպման շրջանակներում պարբերական այցելություններ են կատարվում ՀՀ մարզային բուհեր, որտեղ անցկացվում են սեմինարներ տեղի ուսանողության համար մարզային ինտելեկտուալ պրոտենցիալը հայտնաբերելու և միջազգային իրավունքով հետաքրքրված իրավաբան ուսանողների կայացմանն աջակցելու նպատակով: Հայաստանյան մրցափուլերում հաղթանակած թիմերի բազմաթիվ անդամներ հանդես են եկել Ջեսսփի մրցույթի միջազգային մրցափուլում՝ որպես դատավոր: Ներկայումս ջեսսփականներից շատ-շատերը հանդիսանում են ՀՀ նախարարությունների, այլ պետական մարմինների, միջազգային կազմակերպությունների, ինչպես նաև Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիայի աշխատակիցներ: Վերը նշված հանգամանքները մեկ անգամ ևս վկայում են, որ սա գիտելիքի մրցույթ է, որտեղ չկան պարտվողներ, այլ կան Ջեսսփի ոգին և նոր գիտելիքների նվաճման մեծ ձգտումը: Ջեսսփի մրցույթի շնորհիվ բազմաթիվ ջեսսփականներ կարողացել են կառուցել իրոնց կարիերան, ձեռք բերել անհրաժեշտ կապեր ինչպես հայ իրավաբանական մտքի գործող հմուտ մասնագետների և ՀՀ իրավաբանական բուհերի ուսանողների, այնպես էլ արտասահմանյան բազմաթիվ հեղինակավոր բուհերի ներկայացուցիչների շրջանում:

Ջեսսփի մրցույթը գիտելիքի մրցույթ է, որտեղ չկան պարտվողներ, այլ կան Ջեսսփի ոգին և նոր գիտելիքների նվաճման մեծ ձգտումը: Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիան, գիտակցելով գալիք սերնդի դերը մեր երկրի զարգացման գործում, հնարավոր բոլոր միջոցներով փորձել և փորձում է աջակցել վերջիններիս՝ որպես երկրի գալիքի համար պատասխանատու անձանց: Հայ իրավաբան-ուսանողների կողմից միջազգային չափանիշներին

ծանոթանալու, միջազգային իրավունքին առավել լավ տիրապետելու համար նրանք պետք է անմիջականորեն ուսումնասիրեն այն, ունենան պրակտիկ կիրառման փորձ, զգան իրենց այդ չափանիշների կրողն ու կիրառողը: Այս առումով հիանալի հնարավորություն է ՀԵՒՎ-ի կողմից իր համախոհների անգնահատելի աջակցությամբ կազմակերպվող «Ֆ. Ջեսսփի անվան միջազգային իրավունքի դափսխաղ» մրցույթի հայաստանյան մրցափուլին մասնակցությունը:

Այս բնագավառում անելիքները դեռևս շատ են, և Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիան ու ջեսսփականները շարունակում են ջանքեր չխնայել իրենց առջև դրված նպատակներին հասնելու և աշխարհին Ջեսսփի մրցույթի արժանի ու մրցունակ թիմեր ներկայացնելու համար:

- © ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԻՐԱՎԱԲԱՆՆԵՐԻ ԱՍՈՑԻԱՑԻԱ
- © ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
- © «ԼԻԳԼ ԸԼԱՅԸՆԱ» ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ք. Երևան, Նալբանդյան 7, բն.2
հեռ.՝ 540199, ֆաքս՝ 580299
Էլ.փոստ՝ ayla@ayla.am; la@la.am;
lawfoundation@lawfoundation.am

Ստորագրված է տպագրության 28.07.2010: Չափսը՝ 60 x 84 1/32:
Թուղթը՝ օֆսեթ - 1: Տառատեսակը՝ «Arial Armenian»:
Տպագրությունը՝ օֆսեթ: Ծավալը՝ 2 տպ. մամուլ:
Տպաքանակը՝ 1000 օրինակ:

«Գևորգ - Հրայր» ՍՊԸ

հրատարակչությունում

Երևան, Գրիգոր Լուսավորչի 6:
Հեռ.՝ 52-79-74, 52-79-47:
Էլ. փոստ lusakn@rambler.ru